

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Feria III. Post Pascha.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56314)

Christus doctina: quoad virtutem potens est quoad
foli & tor- doctrinam eloquens. Sol lumen & simul ca-
mento lore habet: tormentū bellicum, quod non
bellico nisi puluerem nitreum in se habet, & globo
oparatur. non est suffertum, mugitum quidem & bo-
atum edit, sed nihil effringit aut diruit, at Ie-
sus Christus bomba erat quæ & effringe-
bat, & simul sonitū edebat: Sol erat qui ver-
bis illuminabat, & operibus calefaciebat.

Nos sperabamus Valeat iam spes nostra, quæ
concidit, sperabamus per eum à Romanorū
nos imperio liberandos, & eorum iugo cri-
piēdos: uti Moyses seruitute Ægyptiaca Pa-
tres nostros liberavit. O insensati discipuli,
nondū præteriere tempora, adhuc hora est,
fumite animos, nolite animo concidere. An
de vobis, ô Luthere & Caluine, perfidis in-
quam peregrinis dicam, quod de duob. his-
ce discipulis dicitur: toties namq; vos audi-
uimus dicentes, Ecclesia nostra: Ierusalem
egrediendo, ut in Emaus Genevæ aut Wit-
tenbergæ secederetis: *Nos sperabamus*. Spera-
batis scilicet, post bellum Pontifici Romæ
no illarum, post oppugnatum purgatoriū,
post effusum sacerdotum sanguinem, post
diruta templa, Ecclesiam ipsam vos eueifur-
ros: sed spes vestra eodem tempore quo ex-
orta est, cōcidit. Laetauerat Lutherus secūdo
rebellionis & dominationis suæ anno, se, si
ad tres vel quatuor adhuc annos vita ei pro-
longaretur, omnem Papatum destructurū,
atq; euersurum, & tamen viginti quatuor, &
quot excurrit, annis, libere dominatus est,
nihil tamen vnquam huiusmodi præstitit,
aut factum vidit.

O stulti & tardi corde ad credendum! Quan-
ta vestra insania est, Luthere & Caluine, in
solidā illam Ecclesiæ petrā insensatum caput
velle impingere? quanta vestra amētia est ô
hæretici, sumptis armis ira veritati bellū mo-
uere, Deoq; quæ potestis ratione resistere?
Vos vero miselli discipuli, quæ stulti & tardi
ad credendū estis: quid? nunquāne Prophe-
tas & veteres scripturas legistis? nunquāne
audiuistis, Messia ad Ionæ imitationē, triduo
in viscerib. terræ, & ille in alio ceti, permā-
surum, & tum demū resumpto corpore lu-
men solis conspiciendum? An non eum dicē-
tem audiuistis, quod templum hoc destrue-

ret, & post triduum aliud reedificaret, atq;
hoc de corpore suo intelligi voluit. O igitur
Stulti & tardi corde ad credendum.

Et sane stulti fumus, Domine, & fatui qui
te relicto mundū sequimur, qui solem fugi-
entes in tenebris viuere malumus, paradiso
exulare ut tartarū ingrediamur, qui cælum
veram patriam nostrā negligimus, ut in hoc
mundo, qui locus peregrinationis est, habi-
tate & sedē figere valeamus. Ecquæ maior
in hoc mundo dementia inueniri potest: *Stul-
torum infinitus est numerus*, id est peccatorum
ait Sapiens. Et bene quidē: quot n. sunt pec-
catores, qui relicta gratia Domini, peccatū
vltro amplectuntur quique tibi bellum mo-
uent, quo diabolo seruiant: tot et fatuos, tot
phreneticos, tot demētes esse dicendum est.
Sed accedit ad hanc dementiā Domine duri-
tia quadam grandis, & stupida ad scripturis
credēdum tarditas: toties quippe ad mone-
mur, toties nobis cōcionatores ingemināt,
esse se infinitam quandā gloriam paratā ijs,
qui fidele tibi hic obsequium exhibebunt,
æterna vero supplicia ijs qui te mortali ali-
quo delicto offendent: & tamen credere vix
possumus: aut si credimus, vix in animum
demittimus, aut parum curamus. Quapro-
pter Domine, qui hodie duobus hisce disci-
pulis peregrinantib. oculos aperuisti, te sup-
plices oblectamus, ut oculos nobis idē pro-
lus iter ingressis aperias, vese. Scripturas sa-
cras intelligendo, tuasq; semper iudicia ante
oculos habendo, è stultis sapientes effecti,
confecto longo vitæ huius itinere ac pere-
grinatione, feliciter ad patriam cœlestem
peruenire valeamus. Amen.

FERIA III. POST PASCHA.

Partitio.

I. De cælo laboribus obtinendo.

II. De stante in medio.

III. De imprecante pacem.

IV. De voce Ego sum.

Stetit Iesus in medio discipulorum suorum &
dixit eis, Pax vobis Luc. vltimo.

FIGV.

Inanis Lu-
theri ac
Caluini
spes.

1074 21

FIGURA.

Cum Angelus Raphael Tobiaz patri & filio sese manifestaret, suamque conditionem aperiret, esse se nimirum e septem illis spiritualibus, qui semper ante diuinam maiestatis oculos consistant: adeo ambo consternati & perterriti fuere, ut praeter metu & reuerentia in terram proni ceciderint: quibus statim Angelus ait: *Ego sum, nolite timere.* Hodie vero in praesenti Euangelio intueor, ut ipse omnium Angelorum rege, Domino Christo Iesu, Apostolis, quo cum velut verum Dei Filium totiusque orbis Dominum agnoscerent, sese manifestante, omnes ita percussi & pauore concussi fuerint, ut rati sese spiritum videre, in terram prolapsi sint: quibus deinde Christus, ut illos confirmaret, animamque adderet, statim ait: *Pax vobis, ego sum, nolite timere.* Egregia profecto hic vtriusque est historiae concordia, & concors per omnia harmonia figuraque figurato quam optime respondens: quam ut latius deducere possimus Spiritum Paraclitum velut directorem, & gloriosam Virginem ut patronam inuocemus, dicamus igitur:

AVE MARIA.

Magnus ille & nobilis Orator, Oratorumque omnium princeps Tullius, cum Romae consulatum ambiret, frater eius Q. Cicero, homo in rebus gerendis prudentissimus, & in negotiis Reipubl. optime versatus, cognito Marcum ad Consulatum aspirare, his eum verbis admonendum censuit: *Attende tibi frater, peregrinus es, Roma est, Consulatum petis.* Quasi diceret, Vide quid agas, atque in omnem partem circumspice, quibus cogita: ex Arpinate municipio progenitus es, peregrinus es, & non Romanus. Romae quoque consularum ambis, in Vrbe omnium vrbium regina, totius orbis vertice: Consulatum, inquam, quo nulla Romae dignitas eminentior, nulla maior haberi potest: non ambis Quaesturam, non tribunatum, non munus Aedilicium, sed ipsum omnium magistratum summum. Quamobrem attende tibi frater. Quod Quintus Marco fratri de Romano consularu dicebat, mihi hodie fra-

tis meo Christiano de beatitudine aeterna liceat dicere: *Attende tibi Christiane, qui beatitudinem ambis, Peregrinus es, caelum est, beatitudinem petis.* Peregrinus inquam exul, profugus, miser peccator, creatura vilissima. *Caelum est, domicilium scilicet Angelorum, Seraphinorum palatium, beatorum omnium aula, quam nihil coinquatum ingreditur.* Deinde *beatitudinem petis,* qua nihil aut maius, aut excellentius & praestantius dici aut cogitatione comprehendi queat, quoniam tibi igitur pacto laborandum est, quomodo sudandum, eam ut promerearis? qua in re optime consentire mecum visus est Paulus, dicens: *Nemo corozabitur nisi qui legitime certauerit;* quoniam praemium hoc, ut omnia comprehendam paucis, bonis operibus vincitur ac paratur.

Prodit Plutarchus, Romulo extincto populum Rom. dubium & anxium fuisse, quippe qui nesciret, utrum violenta manu esset discerptus, vel alio quopiam diuiniore motus genere exspirasset. Cum itaque omnium animi fluctuarent, prodiit subito in forum Eques, qui fidem fecit, visum a se Romulum affirmans, augustiore forma quam fuisset, & armatum ad caelos sublatum, ac mandasse, ut se pro numine haberent. Equidem haud credo, sed commento hoc, etiam apud Ethnicos denotari putem caelum armis acquiri: cui succinit & apud Euangelistam Dominus, dicens: *Regnum caelorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.*

Vnde bene mihi vetus quidam Poeta cecinisse visus est, *Vendunt Dei laboribus omnia mortalibus,* sed caelestem imprimis beatitudinem: cuiusce rei sexcentas adducere figuras possem. Dauid namque rex, prius quam Saulis filiam in uxorem acciperet, in praedium debuit descendere, colossam illum Gigantem prosternere, centumque eam sibi praepuriis gentilium redimere; quo docemur, prius nobis esse decerrandum, Goliatham mundi huius debellandum, vitiorumque Philistaeos profligandos quam Regis filiam, beatitudinem inquam caelestem, promereamur. Iacob ante quam pulchram Rachel omnium Mesopotamiae filiarum pulcherrimam duceret, libertatem suam oppignorare, & alteri se

Plutarch. in Romulo.

2. Timothei

Hesiodus in Theogonia.

1. Reg 2.

Gen 29.

Ccc 1 Subce-

subiicere debuit, ac septem prius annis Labano seruire, quam eam in sponsam acciperet: docet nos hæc historia, prius quam cœlestem illam Rachel nobis despondeamus, libertatem esse nobis amittendam, voluntatem proprie abnegandam, magno illi Laban seruiendum, idque non septennio, sed toto vitæ tempore, obsequiis denique eam vincendam esse & acquirendam.

Gen. 40.

Ecce aliam paulo recentiore. Ioseph longè priusquam ad Ægypti coronam pertingeret, vesteque regia indueretur: venditus fuit à fratribus, falso accusatus, inique in carcerem detrusus: atq; hisce similibusq; gradibus viam sibi ad honores dignitatesque parauit. Præfagium hoc est, Auditores, longe prius nobis tribulationes & ærumnas tolerandas, quam beatitudinis cœlestis compotes reddi valeamus: easq; esse veluti gradus quosdam, quibus ad gloriam peruenerimus: testati hoc nobis sunt Apostoli dicentes: *Per multas tribulationes oportet introire in regnum cœlorum*: iter nempe ad cœlos tribulationibus & afflictionibus, veluti lapidibus quadratis, constratum est.

Omnes sancti per multas tribulationes cœlū ingressi sunt.

Psal. 66.

Dicite vero nobis, gloriosi Martyres, vos inquam, qui modo cœlesti beatitudine perfrumini, quibus ad eam gradibus ascenderitis, quibus ad eam itineribus perueneritis? Audire illos videor dicentes: *Transimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium*. an non hinc tribulationes designari videntur? nullus eorum profecto eo conscendit, nisi hisce gradibus, hi per craticulam, illi per ignem, alij per cruces, alij per rotas & equuleos, omnes deniq; quotquot illic sunt, per tribulationes, ærumnas, afflictiones, & molestias. Audēbone dicere quid amplius? tremo profecto & exalbesco, tacere satius esset: dicam tamen, Christum, nisi passus fuisset numquam ad gloriam peruenturum fuisse:

Luc. 24.

Christus in gloriam suam intravit per tribulationes.

Oportebat nimirum Christum pati, & ita intrare in gloriam suam. Perpendite quæso verbum hoc *Oportebat*, necesse nempe erat Christum pati, vt in gloriam intraret suam: vt intraret in propria, mori debuit: quoniam igitur pacto nobis hic laborandum est, vt in alienam intremus, vt eius nos hæreditatis cōpotes reddamur, quæ ad alium spectat: nobis

inquam, qui nullum ad eam ius prætere posse possumus. Atque hoc in præsentī Euangelio dicitur, in cuius initio hæc verba: *Stetit Iesus in medio discipulorum suorum* explicabo. Primo igitur loco ingressum eius in cubiculum describam, & vt Apostolos salutauerit: deinde vt eo viso fuerint consternati & percussī, ac mox recreati.

Quod ad primum igitur spectat, Christus postquam quater sese iam manifestasset, iterum omnibus Apostolis vnū in locum congregatis, apparere voluit, vt videlicet eos ne nimis iam diu versabantur, & dolore ac lachrymis ob amissum Dominum conficebantur. Ingressus igitur cubiculum, hoc eos modo salutauit, *Pax vobis*, Apostoli mei, non est iam amplius de passionibus loquendum, cessent lachrymæ, iam stetus finem accipiat: nolite iam diutius de mea resurrectione dubitare, *Ego sum*, ne vero existimetis vos spiritum aut spectrum videre, *Palpate & videte*: Dominus & cum hæc diceret: ait eum Euangelista stetitisse *stetit*. quam apposite autem hoc in loco verbum *stetit* vsurpauit? quam hoc ipsum efficax est ad resurrectionem eius insinuandā? rectum nam antequam Dominus resurrexisset, semper per eum Euangelistæ aut iacentem, aut reclinatum, vel defatigatum, sedentem, vel sub ante eam peccatorum nostrorum onere prostratum semper descriperunt.

Vidimus eum namque olim in præsepio reclinatum, vidi eum ego nuper laboribus exhaustum ad puteum sedentem: *sedebat defatigatus ex itinere*. Petrus, Ioannes, & Iacobus eum inctruatum, & in terram prostratum in Oliueti monte aspexerunt. Tota Ierosolymitana ciuitas eum defatigatum, sub onere crucis ingemiscentem, & ad terram præ vitium imbecillitate nonnunquam cidentem vidit. Totus deniq; orbis in cruce eum caput demittentem, ac terram respicientem, quippe qui sub tam immenso & graui peccatorum, quod ei imminebat, onere, erectum id & in altum librarum sustollere non poterat: quodq; eum tandem ita grauauit, vt sub onere expiraret. Sed hodie, graui illo liberatus pondere, stetit rectus in medio discipulorum, & ceruices in altum erexit.

Proh infelix ac detestandum peccatum, Peccatantane

tantane tua est grauitas, tantumne tibi pondus inest, vt inhnitam illam potentiam incuruari facias, Deumque mori cogas: quam obrem peccatores hoc fixum indubitatumque statuamus, quamdiu grauem hanc molem humeris gestamus, quamdiu onus hoc nobis impendet, numquam nos caput in altum posse sustollere, sed illud semper inclinatum gestare, ac veluti lobos in victorum nostrorum sterquilinio extensos esse. Et quemadmodum miser ille qui Ierosolymis in Iericho descendens, e gratia videlicet in peccatum, incidit in latrones (qui vulneribus impositis, atque eo semiuuio relicto abierunt). Iurgere e terra non potuit, nisi a Samaritano in equum sublatus esset: ita quoque Iesus Christus non prius erectus incedere potuit, aut in altum caput erigere, quam graue peccatorum onus abiecit: quo abiecto, refert Euangelista eum in medio discipulorum stesisse. Adhuc S. Ioannes, cum sanctorum numerum Deum laudantium in Apocalypsi describeret, stantes eos describit: *Vius turbam magnam quam annumerare nemo poterat, ex omnibus tribubus & linguis, stantes ante thronum Dei: vt nimirum felicem eorum & stabilem beatitudinis statum declararet, in qua caelestes illi spiritus nunquam fatigantur, tadio afficiuntur, saturantur, sed semper erecti sunt, semper stant, & diuinam illam essentiam, maiestatemque Dei perpetuo sine vilo tadio contemplantur. Iam a sex & quor excurrit annorum millibus, Angeli steterunt, & nullo ad sedendum tadio trahuntur, nec minimu de sedendo verbum faciunt. Quantam igitur nobis, o felix status, o beatitudo exoptanda, felicitatem parit, cum per te factum sit, vt Saluator noster in medio discipulorum steterit.*

Quid in medio significet. Deinde illud, *in medio*, nescio quam beatitudinem & felicitatem includit. Aristoteles namque imprimis virtutem in medio collocat, & eam in mediocritate sitam ait: extrema namque ipsa sunt vitia, & virtus medium occupat: atque ita liberalitas inter auaritiam & profusionem constituta est. Sol quoque in medio omnium Planetarum, veluti Rex in medio Principum, a Deo conditus est: video quoque terram aërem inter & terrae globum

librari: cor medium in homine locum occupat: arbor vitae in medio Paradisi terrestri plantata erat: Crux Christi in meditullio terrae fixa: quod me Dauid vates docuit: *Operatus est salutem in medio terra.* Quin & longe amplius exaltabo te o medium: nam Verbum illud Patris medium inter Sacratissimae Trinitatis personas locum occupat: *Christus* 1. Tim. 2. quoque: *mediator est Dei & hominum*, ait Paulus. Quid amplius? maxima quoque fidei nostrae mysteria medium locum occupant: Incarnatio in duabus naturis, Christi Natiuitas inter duo animalia peracta est: in quo mihi Abacuc Propheta prauiuit, dicens: *In medio duorum animalium cognoscevia.* Transfiguratio inter duos Prophetas contigit, Eliam & Moysem: Christus quoque in medio latronum quodam passus est, resurrexit quoque inter noctem & constitutum diem, quod vates Regius declarat: *Exurgam ta lunt.* diluculo, id est, ad auroram: quae & dies & nox dici potest. Vere igitur nescio quid diuinum denotare mihi videris, o medium! Saluator namque meus Christus Iesus te iam anno aetatis duodecimo dilexit, quando in medio doctorum in templo repertus fuit: heri quoque in medio duorum in Emaus euntium visus est, atque hodie in medio discipulorum stetit. Sed videamus quid in eorum medio positus agat, quid dicat? audio eum dicentem: *Pax vobis, ego sum: nolite timere, palpate & videte.* Perinde ac si dixisset, Timuistis quidem cum in nauicula constituti tempestate iactabamini: timuistis & consternati estis in Oliuarum horto, in passione etiam mea perterriti huc & illuc dispersi estis: sed iam quiescite, securi estote de resurrectione mea, de potentia mea nolite dubitare: sed firmiter iam credite, me verum Messiam esse in lege promissum. An non toties verbis dixi, & ante me ipsi Propheta, tertia me die resurrecturum? *Ego sum*, respicite me, me inquam & non alium, nolite putare spectrum aliquod esse, vel illusionem diabolicam: videte manus meas, & eas oculis vestris propius inspicite: *Palpate & videte.*

Pax vobis. Tu igitur, o sancta & diuina pax donante Deo, in corda nostra descendis, & donum sancti Spiritus es: tanti olim te veteres Philosophi, inter quos Parmenides & Hesi-

Pax & amicitia omnium rerum effectrices.

Hesiodus, fecere, vt pacem & amicitiam omnium rerum cicatrices esse dicere non sint veriri, & per vtramque omnia, quæ in rerum natura existunt, subsistere. Nouistis, crediderim, Antiquarij, Romanos pacem vt deam coluisse, templumque ei, haud procul à Capitolio extruxisse: Christus quoq; tanto hodie pacem honore prosequitur, vt primo quo Apostolos affatur verbo, pacem nominarit, *Pax vobis.*

Prædixerant hoc Prophetæ, & diu ante mortales docuerant, Messia in mundum veniente, pacem vbique terrarum promulgandam: atque adeo inter cæteros, quos Messiae Iſaias tribuit honorum titulos, *Princeps pacis* appellatur. Et sane, vix in mundum natus erat, quin statim gloriosus Angelorum exercitus pacem mundo annuntiavit: *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntati.*

Iſai. 9.

Luc. 2.

Ioan. 10.

Natus quippe pacem attulit, moriens eandem suis delegauit: *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis;* vnanimis in pace viuere. Hodie quoque iterum post resurrectionem Apostolis apprensus, ait: *Pax vobis;* perinde ac si diceret: *Pacem meam nascens pollicitus sum, & hocce promissum moriens sanguine meo signaui: resuscitatus quoq; id ipsum confirmo & ratum facio: Pax vobis.*

Pſal. 49.

In Messiae aduentu pax mundo affulſit.

Dauid spiritu Prophetico omnia hæc præfagiens, omnes omnino mortales ad mirabilia hæc spectanda inuitat, dicens: *Venite & videte opera Domini, quæ posuit prodigia super terram auferens bella vsque ad finem terra: arcum conteret & confringet arma, & scuta comburet igni, adeo vt armorum memoriam penitus velit aboleri, & de sola pace sermones haberi.*

Dan. 7.

Egregiam nobis in hanc rem figuram Daniel dabit. Vidit ille olim quatuor animalia rabida & truculenta (quibus quatuor quæ in orbe fuerunt, Monarchias designari putamus, Assyriorum, Persarum, Græcorum, Romanorum) à filio hominis debellari, & pedibus eius prosterni. Denotabat hoc, Messia in mundum veniente, & humanam Deo affumante naturam, omnia mundi Imperia, armorum eius vi expugnanda, ac solam Christi Monarchiam pace perfruituram, & caput altius cæteris elaturam.

Tempore miserandi illius diluuij, vnde Gen. 7. maris omnia mundi palatia, locaq; eminentiora demolitæ sunt, sola autem Arca Noë incolumis aquis supernatauit: designari hic puto bellorum diluuiio omnes orbis Monarchias esse euertendas & pessumdandas, ac solum Christi Iesu regnum perpetua pace fruiturum, Ecclesiam nempe, verum inquam, regnum eius, cuius Rex, Princeps ac Dominus Christus est, & cuius fines & termini ipsa pax: ita namq; cecinit vates regius Dauid: *Lauda Ierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion, tu inquam Ecclesia: & quare o Prophetæ: quia confortauit seras portarum tuarum, & posuit fines tuos pacem, quia portas Iani clausit, bella sopiuit, & pace limites tuos stabilauit.*

O qualem quamq; luculentam nobis pacem Messias attulit! per quinque, cheu ante Mel-norum millia bella orbem diu exauerant, atque omnia armorum strepitu perstrebebant: nil præter diluuium, ignes, pluuias sulphureas descendere videbamus, ipsi quin etiam Angelus aduersus homines belligerabant. Toties iam humanum genus pacem petierat, missi erant tot Patriarchæ, Prophetæ, Reges, alique magna autoritatis viri, veluti legati, qui negotia pacis agerent, eamque à mundi Principe obtinerent. Missus fuit & Dauid Rex, & his eam verbis obtinere conatus est: *Fiat pax in virtute tua, & abundantia in turribus tuis, sed re infecta discessum est, nulla vnquam aut pacis aut induciarum spes affulſit vel minima, donec ipse venit Messias, qui eam secum ferret. Ita namque prædixerat Pſalmista: Orietur in diebus eius iustitia & abundantia pacis: & ecce hodierna die eam ipse promulgat, dicens: Pax vobis; viuat pax, floreat, vigeat pax, Apostoli mei, viuere in pace, pace fruamini, quæ confirmata iam est, & vtrinq; iuramentis stabilita: iustitia quippe hodie & pax osculata sunt.*

Interea vero, Auditores, dum ob temporalem hanc, quam Christus in mundum pacem inuexit, gestitis & exultatis: aliam equidem, longe magis necessariam, quam idem Princeps animabus nostris attulit, contem- plor & animo voluo: pacem inquam spiritualem & quietem internam conscientia: tulit.

felix

felix eius in mundum aduentus hanc nobis felicitatem, pacem, tranquillitatem attulit, & vsque in hodiernam diem continuare, non desinit: ille tentationum bella consopuit, prauorum affectuum tumultus pacauit, & vitiosa natura nostra impetus compefcuit.

Egregiam profecto allegoriam, quæ huc optime facere videtur, in Euangelio Ioannis legimus: nam cum tempestas valida cymbam, qua uehebantur Apostoli, vndiq; pulsaret, vt iam iam fluctibus marinis haurienda videretur: Iesù Christo nauiculam ingrediente, cessauit ventus & facta est tranquillitas magna. Ad eundem quoque modum, si anima Christiana nauigium, tentationum turbibus concutiatur, & prauorum affectuum procellis fluctibusq; agitur, & Christus gratia sua idipsù ingrediatur, vel ingredi tatum parer: omnis statim tēpestas abiit, ventorum turbines scuire desinunt, & maior quam prius fuit, serenitas redit.

Idem propemodum in libro Genesios legitur: quamdiu namque Noe in arca commorabatur, omnia animalia pacifice inter se viuēbāt, vsi cum leonibus, tigres cum tauris, pardi cum lupis, concorditer & sine villo maleficio inter se versabātur: sed quamprimum vt Noe ea dimisit, & vnumquodq; animal ad solitam solitudinem & spelæa rediit: iterum in se mutuo scuire, armari, seq; inuicem deuorare cœperunt. Tantumdem de animabus nostris dicere liceat, eas nimirum quamdiu Dei nutu & imperio reguntur, in pace viuere, & oēs eiusdem facultates miro inter se modo consentire: tunc nimirum pernicax illa concupiscentia, appetitus ille irascibilis, rabies illa sensualitatis, & feritas quiescit, & rebellare nesciunt: sed quantum vt Deus hinc recessit, præter bella, motus, tumultus, seditiones nihil apparet: Spiritus namque concupiscit aduersus carnem, & caro aduersus Spiritum.

Quamdiu Protoplastus Adam in iustitia illa perseuerauit, felici & inuiolata pace vsus est: sed statim, vt ea ipsa exiit, vt Deum reliquit, vt peccatum amplexus est, mille eum motus iliades malorum inuasere, sexcentaq; tribulationes virum inceslere, ipsis

quin etiam animalibus aduersus eum conspirantibus, morte quoque ei bellum indidente. vnde illi dictum est, *Morte morieris.* Idē Gen 2. omnino circa animas nostras fieri indubitata fide credendum est. Huiusmodi igitur *Pax vobis*, charissimi mei Apostoli: Quid amplius?

Ego sum, nolite timere, sumite animos, nolite consternari. *Ego sum*, vere tu es Domine, tu enim solus es, qui vere hoc dicere potes: tu namque es *ὁ ὢν ὁ πῶν*, ens entium, nos vero plane nihil sumus: tu verū esse es: nos nihil nisi priuationes, negationes, imperfectiones. Tu Vera substantia: nos tantum accidentia: tu esse à te ipso habes, nos vero nostrum mutuo à te accepimus: ita namque omnes creaturæ vno ore confitentur, dicentes, *Ipse fecit nos, & non i: si nos*: solus sol natura lucidus est, cætera sidera lumen ab eo mutuātur: tu sol noster es Domine, nos vero stellæ tuæ, tu ipsum esse, viuere, subsistere, æternitatemq; à te ipso habes: at nos quidquid habemus, non nisi à te habere contigit.

Nam quemadmodum omnia quæ in mundo sunt flumina à mari deriuantur, sine vlla tamen maris imminutione: ita omnes quæ in creaturis in rerum natura versantibus sunt perfectiones, à profundo diuinitatis Oceano originem sumunt, ipse licet Oceanus non imminuat. Oleum quoque Eliæ Prophetæ, quo magis à Propheta dabatur, eo & magis augebatur adeo vt vasa ad excipiendum deessent. Manna quoque in deserto, quo magis colligebatur, quo magis & cœlitus dimittebatur. Hordeacci quoque panes, quibus Dominus tot hominum pavit millia, eo multiplicabantur magis, quo magis manducabantur. Sunt hæ tres insignes figuræ, quæ euidenter demonstrant, abyssos illas diuinitatis, licet semper ex ijs hauriatur, nunquam exhauriri: sed infinitam illam essentiam, quo plures creaturas producit, eo & prægnantiorē manere, paratiorēque semper ad nouas quasdam & nunquam visas producendas, existere.

Producam hic & alios conceptus, aliaque mysteria eliciam, *Ego sum*. quid es Domine

IV.

Psal. 99.

I. Reg. 17.

Exod. 17.
Ioan. 6.

Gen. 7.

Gen. 3.

Christus Domine? homo nimirum, & Deus: Deus
Deus erat sum, idq; propria virtute resurgendo, facile
& homo. declaro: hoc namq; nec naturaliter, nec hu-
mana industria, nec virtute quadam Angelica, sed per meram fit omnipotentiam, quan-
damq; vim diuinam & supernaturalem te-
statur. Homo sum, humana nimirum indu-
tus forma, cuius hic vestigia videtis & aper-
ta indicia: testabitur hocce meum corpus.
Nolite porro existimare me spiritum esse vel
spectrum: sed huc oculos, huc ferte manus,
videte, palpate, accedite, & inspicite, an nō
verum sit corpus simile vestris.

Ego sum. O verba ingentibus referta my-
steriis, & diuinis intellectibus plena! Duo-
bus hisce oculis duo maxima innituntur my-
steria: ipsum nimirum Trinitatis & Incarna-
tionis Verbi Dei. *Et ego* tribus constat litte-
ris ac duabus syllabis, & vnum est vocabu-
lum, quo sublime Trinitatis mysterium de-
notatur: quæ tribus personis, duab. proces-
sionibus, intellectus & voluntatis constat:
cum vna & eadem trium natura sit. *Sum*
quoque vocabulum æque diuinum, eodem
modo efformatum est: vna scilicet vox, &
tres literæ ac per ipsum, Verbum illud Pa-
tris, atque Incarnationis mysterium designa-
tur, tribus constans naturis, corpore, anima,
& diuinitate, inque in vnam personam Iesum
Christum scilicet, coadunatis eum nimirum
qui hodie dicit *Ego sum*, homo pariter &
Deus.

Quid vero o Apostoli, semperne time-
bitis? nondum eum agnoscitis? nondum
vocem eius percipitis, quam toties concio-
nantem, clamantem, exhortantem, audiui-
stis: an non eadem vox est, ad cuius impe-
rium venti & mare siluerunt? an non eadem
vox, quæ Scribas & Phariseos, legisque Do-
ctores toties confutauit? an non discernere
væletis, vtrum illa ipsa vox sit, de qua milites
dixere, *Nunquam homo sic locutus est.*

Maac cæcurens Iacobi vocem agnouit,
licet Esau indutus esset exuuias, de qua sta-
tim dixit. *Vox quidem Iacob, manus autem E-
sau.* Vos autem verum Iacob, Iesum Christum
è voce agnoscere non poteritis licet vesti-
menta gloriæ indutus sit.

Equidem, o Apostoli, Saluatorem meum

hunc esse ausim asseuerare, atq; omnes for-
tunas meas in idipsum oppignorare: agno-
sco vocem eius, eam ipsam vocem quæ Da-
mones fugauit, quæ Lazaros à mortuis ex-
citauit, quæ ab hinc tribus diebus septies in
cruce exclamauit. At si vocem eius agnoscere
nō potestis, accedite propius & videte, pal-
pate & tangite.

At quomodo videri potes Domine, quo-
modo palpari, qui penitus iam gloriosum
corpus habes? Habes nimirum adhuc vulne-
ra, seruas adhuc fixuras & vestigia clauorū,
stigmata læcæ, vibices virgarum, cicatrices
flagrorum, & puncturas spinarum. At cur?
quanam potissimum de causa hæc seruasti
in signa Domine, cur has in corpore notas
apparere voluisti? cur ipsa resurrectio hæc
omnia nō erasit? Seruat hæc vt vos aliquan-
do confundat, Iudæi, vt vobis in vltimo Iu-
dicii die pudorem incutiat: vobis, vobis in-
quam hæc stigmata reseruata sunt, vt videat-
is in quem confixeritis, vobis ea seruati in
vltimum Iudicii diem, ac tum propter hæc
vos vulnera condemnabit.

Seruauit etiam has cicatrices propter vos,
o Christiani, vt eas quotidie inspicientes, &
in animo habentes agnoscatis, quantum
Christo humanam propter vos carnem in-
duta, & crucifixo, vestri causa vulneribus
cooperto, debeatis: & sane si delicatas atres
habueritis, quotidie eum ingratitude
vobis vestram exprobratem audiretis, ac di-
centem, *seruire me fecistis peccatis vestris*: per-
inde ac si diceret, Peccata me vestra, o in-
grati, seruū reddiderunt, ignominiosam me
mortē subire coegerunt, mille me vulnerib.
cooperuerunt, quorum adhuc cicatrices &
vestigia cōspicitis, & interea ea vestra ingra-
tudo est, vt noua quin etiam mihi vulnera
infigatis, cum tortoribus meis amicitiam
contrahitis, peccata inquam amplectamini
quæ mortem mihi attulerunt. Tot tamque
ego vestra causa feci, vos vero mei ergo quod-
quam facere recusatis: manus hæc, pedes, sa-
crum hoc & venerandū caput, totum hocce
meum corpus, tot supplicia sustinuit, vestrum
vero nihil omnino perpeti vult. Quam ob-
rem sanguis, clauis, læcæ, & vulnera illa mea
vindiectam aliquando clamabunt.

Ob hanc videlicet causam Christus sacra illa vulnerum vestigia in corpore suo seruauit, Auditores. Palpate igitur & videte, inspicite, contemplantini, considerate eadem attentius: atque ubi attentius ea inspexeritis, asseuerate ausim ac sancte promittere, ita vos iisdem permotum iri, ut nihil unquam Christi causa perpeti recufaturi sitis, cum tanta illi vestri causa videritis pertulisse.

Referam hic e Suetonio egregiam de Cæsare Augusto historiam. Hic cum quodam tempore per urbem eques incederet, miles qui olim sub eo stipenda meruerat, eum aggressus est, & his verbis allocutus: Iam dudum est Cæsar, ex quo sub tuis ego signis merui, ex quo ductu & auspiciis tuis arma indui toties, tam variis in præliis Maiestas vestra, credo, videre potuit, quanta pro eiusdem salute & incolumitate discrimina adierim, pericula subierim. At modo nescio quæ me aduersa fortuna castris exciuit, ciuilibusque causis & litibus immerfit, in quibus de honore, fortunis, artis ac focis, vita denique mea agitur: adeo ut si secundum me non pronuntietur, egens & inops omnibusque fortunis destitutus victurus sim. Hinc ò sacra maiestas, regiam tuam opem implo ro supplexque obsecro, meum ut negotiū suscipias, ac tua potissimum commendatione meum iudices ius tueatur, causamque ex voto iudicet. Victus supplici hac militis oratione Cæsar vni e suis mandauit ad iudicem ut referret, ut suū militi ius conferretur, at miles indignatus & hanc dedignationē ægerrimē ferens, aperto pectore omnium, quæ pro eo in bello acceperat, vulnerum cicatrices detexit dicens: *Non ego te Cæsar per procuratorem, periclitantem in bello Asiatico defendi: sed meum ipse corpus hostibus obieci, quod hæc vulnere abunde restatam faciunt.* Augustus porro modesta hac militis castigatione, & vehemēti eiusdem affectu non nihil erubescens, equo quamprimum descendit, iudicem adiit, eique mandauit, militis ut patrocinium susciperet, eiusque causæ æquitate defenderet.

Hoc ut tibi accommodem, Christiane, ut inde erubescas, cogita, cum generosus ille miles Iesus Christus tibi ieiuniū indicit, cū

Tom. 1. Pars Hyemalis.

te peccata plangere, pœnitentiā pro iisdem agere, aliquid sui causa perpeti vult, & tu id ipsum detrectas corporis imbecillitatem obiciens, eique per alterum, siue per procuratorem, obsequi desideras: cogita inquam, eum vulnera tibi ostendere, cicatrices pro te seruatas exhibere, tibi que exprobrare dicendo: *At ego peccator periclitantem te in bello passionis per procuratorem non quæsiui: dum scilicet vita tua in extremo discrimine versabatur, in monte Caluarie, in conflictu passionis, non quæsiui qui meas partes ageret, non adhibui Angelos, ipse certamen subiui, tibi opem tuli, ego tibi vitam seruauit: quam obrem contemplare vulnerum cicatrices, vide vibices verberū, quæ tui causa sustinui, Palpate & videte.*

Eloquentiæ flumen Tullius refert, M. Cic. Ad. 7. Antonium summum illum Romæ Oratorem, in Verr. cum in rostris M. Aquilii causā defenderet, videretque Iudices nullos ad commiserationem verbis flecti posse, seque incallum nervos ingenii, vocem & latera intendere, reo appreheso pectus aperuisse, pectus inquam, vulneribus ob patriæ salutem, incolumitatemque Reipub. acceptis deforme ac dicere cepisse: si mea vos hæc tenus verba P. C. flectere non potuerint, ut Aquilii causæ patrocinaremini, eiusque misereremini, moueant saltem, quæ in patriam suam contulit beneficia, moueant inquam hæc quæ ob Remp. accepit vulnera, illa quorum hic cicatrices plurimas videtis, illa vos inciteant, ut hunc virum morte ereptum viuere patiamini. Et sane tantum potuit tristis hic vulnerū apud Iudices iatuitus, ut Aquilium statim communi sententia absoluendum iudicarent.

Si te, peccator, piæ inspirationes, illæ per alios exhortationes quæ pœne quotidianæ sunt, hæc tenus à peccando retrahere nō potuerint, teque ut tui ipsius miserearis, non permouerint: moueat te saltem Saluator, dū tibi sacrum pectus nudat, mille vulneribus plagisque deformatum, cum tibi caput spinis coronatum, manus clavis confixas, latera spiculo aperta faciem sanguine oppletam, & contusionibus liuidā exhibet, atque ea quidē omnia salutis tuæ causa, tui defendēdi ergo tolerata: & sane cum tam triste, tam lachry-

Dddd mabile

mirabile spectaculum vides, an non commo-
ueberis, vitamque emendabis? vitis valedi-
ces: an nō tui ipsius misereberis; Redempto-
risque tui tormenta an non te ad compati-
endum excitabunt, & efficiant, necum in po-
sterum offendas?

Palpare & v. Note. Aliud nolite tangere o
peccatores, aut aliud conspiciere quam hanc
crucem, hæc vulnera, illa tangite, & palpare
quā dura sint hæc intuemini & videre, quā-
rum dolorem incuciant. crucem stringite
brachiis, & in oculis habetote vulnera.

Aliud obsecro Domine oculi nō videant,
aliud manus non tangant, aliud reliqui sen-
sus non respiciant, quam pretiosum & sacrū
tuum corpus pro nobis compūctum, exeru-
ciatum, vulneribusque coopertum: aliud o-
culi speculum non intueantur, quam illud i-
psū corpus, vti in eo peccati, quod hæc tibi
vulnera infixit, sceleratam, & Patris æterni
iram, qui tibi filio suo noluit ignoscere, con-
templentur: amorem item grandem, omnia
transcendentem, infinitum & ineffabilem,

quo nos profecutus es, pro nobis sufficeer pa-
tendo & sanguinem nostri causa effunden-
do, inspiciant. Sed præsta Domine, vt hinc
etiam colligat anima, quantum ad redaman-
dum obligata sit, & quale quamque diligen-
tibi hanc propter crucem, hanc passionem,
mortem tam amaram, tormenta adeo atro-
cia, tamq; pertinacem longanimitatem præ-
stare debeat obsequium.

Heu! quid est quod tibi non debeamus
Domine? quid exigis? quid postulas? quomo-
do tibi cupis fatishi? scilicet vt quemad-
modum te ipsum nobis totum dedisti, ita
quoque nos tibi totos vicissim offeramus &
impendamus. hoc igitur tibi cor offerimus,
vt nihil aliud cogitet quam te: hanc volun-
tatem, vt aliud non amet quam te: hoc deni-
que corpus & animam hanc tibi destinamus,
vt in hoc mundo tibi obsequium exhibeant,
expectantes interim, donec te in altero

sæculo laudent & glorificent.

Amen.

